

הלכות קריאת שמע פרק ג

פרק ג

טהרת קריאת שמע

רחיצת ידיים

א.

הקורא קריית שמע - רוחץ ידיו במים קודם שיקרא.
הגיע זמן קריאה ולא מצא מים - לא יאחר קריאתה וילך לבקש המים, אלא
מקנח ידיו בעפר או בצרור או בקורה וכיוצא בהן וקורא:

מקומות שאין קוראים בהם

ב.

ד' מקומות שאין קוראין בהם

אין קוראין לא בבית המרחץ, ולא בבית הכיסא, אף על פי שאין בו צואה,
ולא בבית הקברות, ולא בצד המת עצמו.
ואם הרחיק ארבע אמות מן הקבר או מן המת - מותר לקרות.
וכל מי שקרא במקום שאין קוראין בו - חוזר וקורא:

בית הכיסא החדש שהוכן ועדיין לא נשתמשו בו - מותר לקרות קריית שמע כנגדו, אבל לא בתוכו.

מרחץ חדש - מותר לקרות בתוכו.

היו שני בתים, זימן אחד מהן לבית הכיסא, ואמר על השני, "וזה" - הרי השני ספק אם הזמינו או לא הזמינו, לפיכך אין קוראין בו לכתחילה, ואם קרא - יצא.

אמר, "וגם זה" - הרי שניהן מזומנים ואין קוראין בהם.

חצר המרחץ, והוא המקום שבני אדם עומדין בו לבושין - מותר לקרות בו קריית שמע:

ולא קריית שמע בלבד, אלא כל ענין שהוא מדברי קודש - אסור לאמרו בבית המרחץ ובבית הכיסא, ואפילו אמרו בלשון חול.

ולא לאמרו בלבד, אלא אפילו להרהר בליבו בדברי תורה בבית הכיסא ובבית המרחץ ובמקום הטינופת, והוא המקום שיש בו צואה או מי רגלים - אסור:

דברים של חול מותר לאמרן בלשון הקודש בבית הכיסא.

וכן הכינויין, כגון "רחום", ו"נאמן" וכיוצא בהן - מותר לאמרן בבית הכיסא, אבל השמות המיוחדין, והן השמות שאין נמחקין - אסור להזכירן בבית הכיסא ובבית המרחץ הישן.

ואם נזדמן לו להפריש מדבר האסור בבית המרחץ או בבית הכיסא - מפריש, ואפילו בלשון הקודש ובעניני קודש:

1.

מהו צואה

צואת האדם, וצואת כלבים וחזירים בזמן שיש בתוכן עורות, וכל צואה שריחה רע כגון אלו - אסור לקרות קריית שמע כנגדן, וכן כנגד מי רגלי אדם.

אבל מי רגלי בהמה - קוראין כנגדן.

קטן שאינו יכול לאכול כזית דגן בכדי שיאכל הגדול כשלש ביצים דגן - אין מרחיקין לא מצואתו ולא ממי רגליו:

2.

צואה יבשה

היתה צואה יבישה כחרס - אסור לקרות כנגדה, ואם היתה יבישה יתר מכחרס, עד שאם זרקה תתפרר - הרי היא כעפר ומותר לקרות כנגדה.

מי רגלים שנבלעו

מי רגלים שנבלעו בקרקע,

אם היו מרטבין היד - אסור לקרות כנגדן,

ואם אין מרטבין היד - מותר:

הרחקה מצואה ומ"ר

ח.

כמה ירחיק מצואה ומימי רגלים ואחר כך יקרא? ארבע אמות.

במה דברים אמורים, בזמן שהן מלאחריו או מצדדיו, אבל אם היו כנגד פניו - מרחיק מהן עד שלא יראה אותן ואחר כך יקרא:

במה דברים אמורים, בשהיה עמהן בבית במקום שוה, אבל היה שם מקום גבוה מהן עשרה טפחים או נמוך מהן עשרה טפחים - יושב בצד המקום וקורא, שהרי נפסק ביניהן, והוא שלא יגיע לו ריח רע.

וכן אם כפה כלי על הצואה או מימי רגלים, אף על פי שהן עמו בבית - הרי אלו כקבורין ומותר לקרות עמהן:

היה בינו ובין הצואה מחיצה של זכוכית, אף על פי שהוא רואה אותה מאחורי הזכוכית - מותר לקרות בצידה.

נתן רביעית מים לתוך מי רגלים של פעם אחת - מותר לקרות עמהן בתוך ארבע אמות:

היתה צואה בגומא - עומד בסנדלו על הגומא וקורא, והוא שלא יהא סנדלו נוגע בה.

היתה כנגדו צואה מעוטה ביותר, כמו טיפה - רוקק עליה רוק עבה עד שתתכסה, וקורא.

צואה שאין לה ריח רע

היתה נטישת צואה על בשרו, או ידיו מטונפות מבית הכיסא, ולא היה להן ריח רע כלל מפני קטנן או יבישתן - מותר לקרות, לפי שאין לה ריח.

אבל אם היתה במקומה, אף על פי שאינה נראית כשהוא עומד, הואיל ונראית כשהוא יושב אסור לקרות עד שיקנח יפה יפה, מפני שצואה לחה היא ויש לה ריח רע.

וכמה גאונים הורו שאסור לו לקרות אם היו ידיו מטונפות, וכך ראוי לעשות:

יב.

ריח רע שיש לו עיקר - מרחיק ארבע אמות וקורא, אם פסק הריח.
ואם לא פסק - מרחיק עד מקום שפוסק.
ושאין לו עיקר, כגון מי שיצא ממנו רוח מלמטה - מרחיק עד מקום שתכלה הרוח וקורא.
גרף של רעי ועביט של מימי רגלים - אסור לקרות קריית שמע כנגדן, אף על פי שאין בהן כלום ואין להן ריח, מפני שהן כבית הכיסא:

יג.

צואה עוברת, כגון שהיתה שטה על פני המים - אסור לקרות כנגדה.
ופי חזיר כצואה עוברת. ואסור לקרות כנגדן עד שיעברו ממנו ארבע אמות:

יד.

היה קורא והגיע למקום הטינופת, לא יניח ידיו על פיו ויקרא, אלא יפסיק עד שיעבור מאותו מקום.
וכן הקורא שיצאת ממנו רוח מלמטה - יפסיק עד שיכלה באשה וחוזר לקריאתו.
וכן בדברי תורה.
יצאת רוח מחבירו - אף על פי שמפסיק לה קריית שמע אינו מפסיק דברי תורה:

היה קורא קריית שמע בבית, ונסתפק לו אם יש שם צואה או מי רגלים או אין שם - הרי זה מותר לקרות.

היה קורא באשפה, ונסתפק לו אם יש שם צואה או אין שם - לא יקרא עד שיבדוק, שחזקת האשפה שהיא מקום הטינופת. אבל ספק מי רגלים אפילו באשפה מותר לקרות:

ערוה

כשם שאסור לקרות כנגד צואה ומימי רגלים עד שירחיק, כך אסור לקרות כנגד הערוה עד שיחזיר פניו.

אפילו גוי או קטן לא יקרא כנגד ערותו. ואפילו היתה מחיצה של זכוכית מפסקת, הואיל והוא רואה את הערוה אסור לקרות עד שיחזיר פניו.

וכל גוף האשה ערוה, לפיכך לא יסתכל בגוף האשה כשהוא קורא. אפילו אשתו, אם היה מגולה טפח מגופה - לא יקרא כנגדו:

וכשם שהוא אסור לקרות כנגד ערות אחרים, כך הוא אסור לקרות כנגד ערותו.

לא יקרא כשהוא ערום עד שיכסה ערותו. היתה חגורה של בגד או עור או שק על מתניו, אף על פי ששאר גופו ערום - מותר לו לקרות, והוא שלא יהיה עקיבו נוגע בערותו.

היה ישן בטליתו והוא ערום - חוצץ בטליתו מתחת ליבו וקורא, אבל לא יחוצץ מצוארו ויקרא, מפני שליבו רואה את הערוה, ונמצא כמי שקרא בלא חגור:

יח.

שנים שהיו ישנים בטלית אחת, כל אחד מהן אסור לקרות אף על פי שכיסה מתחת ליבו, עד שתהא טלית מפסקת ביניהן, כדי שלא יגיע בשר זה בבשר זה ממתניו ולמטה.

ואם היה ישן עם אשתו או בניו ובני ביתו הקטנים - הרי גופן כגופו ואינו מרגיש מהן, לפיכך אף על פי שבשרו נוגע בהן, מחזיר פניו וחוצץ מתחת ליבו וקורא:

יט.

עד אמתיו הן קטנים לענין זה? עד שיהיה הזכר בן שנים עשרה שנה ויום אחד, והנקבה בת אחת עשרה שנה ויום אחד, והוא שיהיה תבניתם כתבנית גדולים, "שדים נכונים ושערך צמח" (יחזקאל נ"ז:ז'), ואחר כך לא יקרא עד שתפסיק טלית ביניהן.

אבל אם עדיין לא היו "שדים נכונים ושערך צמח" - קורא עמהן בקירוב בשר ואינו צריך הפסק, עד שיהיה הזכר בן שלש עשרה שנה ויום אחד, והנקבה בת שנים עשרה שנה ויום אחד: